

This Question Paper consists of 41 questions and 8 printed pages.

अस्मिन् प्रश्नपत्रे 41 प्रश्नाः एवम् 8 मुद्रित पृष्ठाः सन्ति।

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

अनुक्रमाङ्कः

Code No. 71/S/209/A/S

कूट सं.

Set / सेट -

A

SANSKRIT

संस्कृतम्
(209)

Day and Date of Examination

(परीक्षादिवसः दिनाङ्कश्च)

Signature of Invigilators

(निरीक्षकयोः हस्ताक्षरम्)

1.

2.

सामान्य अनुदेशाः :

1. सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि दत्तोत्तरपुस्तके एव लिखन्तु।
2. प्रश्नपत्रिकां पठितुं 15 निमेषाः दत्ताः। प्रश्नपत्रिका 02.15 मध्यह्ने समये दीयते। 02.15 समयतः 02.30 समयपर्यन्तं प्रश्नपत्रिकामेव छात्राः पठेयुः, एतस्मिन् समये उत्तरपत्रिकायां न किमपि उत्तरं लिखेयुः।
3. अनुक्रमाङ्कः प्रश्नपत्रस्य प्रथमपृष्ठे अवश्यमेव लेखनीयः।
4. निरीक्ष्यताम् यत् प्रश्नपत्रस्य पृष्ठसंख्या प्रश्नानां संख्या च प्रथमपृष्ठस्य शीर्षे मुद्रितसंख्यानुसारमेव अस्ति। प्रश्नाः क्रमानुसारं सन्ति न वा इत्यपि निरीक्षणीयम्।
5. वस्तुनिष्ठप्रश्नेषु (क), (ख), (ग) वा (घ) विकल्पेषु किमपि एकम् उत्तरं चित्वा पृथक् रूपेण प्रदत्ते उत्तर-पुस्तिकामध्ये लिखेत्।
6. वस्तुनिष्ठप्रश्नसहितं सम्पूर्णप्रश्नपत्रस्य उत्तराणि निर्धारितसमये एव लेखनीयानि।
7. उत्तरपुस्तिकायां परिचयचिह्नम् अथवा कुत्रापि निर्दिष्टस्थानेतरस्थलेषु अनुक्रमाङ्कलेखनं सर्वथा वर्जितम् अस्ति।
8. स्व-उत्तरपुस्तिकायां प्रश्नपत्रस्य कूट (कोड) संख्या 71/S/209/A/S, Set/सेट - **A** अवश्यमेव लेखनीया।

71/S/209/A/S

1

Contd...

UNNATI EDUCATION
9899436384: 9654-279-279

SANSKRIT

संस्कृतम्
(209)

Time : 3 Hours]

समय: होरात्रयम्]

[Maximum Marks : 100

[पूर्णाङ्काः – 100

निर्देशाः :

- (i) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 20 + 7 = 27, [B] भागे 5, [C] भागे 5, [D] भागे 4 इति आहत्य 41 प्रश्नाः सन्ति।
- (ii) सर्वे प्रश्ना अनिवार्याः सन्ति। तत्र वैकल्पिक भागे एकः एव समाधेयः।
- (iii) प्रत्येकं प्रश्नस्य दक्षिणपार्श्वे संख्यासु (अङ्काः × प्रश्नाः = पूर्णाङ्काः) इति अङ्कान् दीयन्ते।
- (iv) [A] भागे प्रश्नसंख्या 1 तः 20 पर्यन्तं बहुविकल्पकप्रकारस्य प्रश्नाः (MCQs)। येषु प्रत्येकम् एकः अङ्कः भवति। एतेषु प्रत्येकस्मिन् प्रश्ने दत्तचतुर्णां विकल्पानां मध्ये सर्वाधिकं उपयुक्तं विकल्पं चित्वा लिखन्तु। एतेषु केषुचित् प्रश्नेषु आन्तरिकः विकल्पः प्रदत्तः अस्ति। एतादृशेषु प्रश्नेषु दत्तविकल्पेषु एकस्य एव प्रयासः करणीयः।
- (v) प्रश्नसंख्या 21 तः 27 पर्यन्तं वस्तुनिष्ठप्रश्नाः सन्ति। ते यथानिर्देशं समाधेयाः।
- (vi) [B] भागे प्रश्नसंख्या 28 तः 32 पर्यन्तम् अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः। प्रत्येकम् अङ्कद्वयात्मकाः सन्ति। ते यथानिर्देशं समाधेयाः।
- (vii) [C] भागे प्रश्नसंख्या 33 तः 37 पर्यन्तम् अनतिदीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः। प्रत्येकम् चतुरङ्कात्मकाः सन्ति। ते यथानिर्देशं 50 तः 80 शब्दानां परिमध्ये समाधेयाः।
- (viii) [D] भागे प्रश्नसंख्या 38 तः 41 पर्यन्तम् दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः। प्रत्येकम् पञ्च अंकात्मकाः सन्ति। ते यथानिर्देशं 80 तः 100 शब्दानां परिमध्ये समाधेयाः।
- (ix) सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषयाम् एव लेखनीयानि।
- (x) उत्तरपत्रिकायां प्रश्नपत्रस्य गूढसंख्या नूनं लेख्या।
- (xi) उत्तरपत्रिकायाम् आत्मपरिचयात्मकं लेखनम् अथवा निर्दिष्टस्थानं विहाय अन्यत्र क्वापि अनुक्रमाङ्कलेखनं सर्वथा वर्जितमस्ति।
- (xii) सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्धारितसमये एव लेख्यानि।
- (xiii) निरीक्ष्यतां यत् प्रश्नपत्रस्य पुटसंख्या प्रश्नानां च संख्या प्रथमपुटस्य आरम्भे प्रदत्तसंख्या समाना न वा। प्रश्नक्रमः सम्यक् न वा।
- (xiv) अनुक्रमाङ्कः प्रश्नपत्रस्य प्रथमपृष्ठे अवश्यं लेख्यः।

71/S/209/A/S

2

Contd...

UNNATI EDUCATION
9899436384: 9654-279-279

- 1 वानरः वृक्षे किं खादति ?
(A) कदलीफलानि (B) आम्रफलानि
(C) जम्बुफलानि (D) द्रक्षाफलानि
- 2 अधोलिखितेषु यत् अव्ययपदं नास्ति तत् चिनुत।
(A) यद्यपि (B) प्रभूतम्
(C) सह (D) सर्वतः
- 3 'वर्षान्ते' अस्य उचितं सन्धि-विच्छेदं चिनुत।
(A) वर्षा + अन्ते (B) वर्ष + अन्ते
(C) वर्ष + आन्ते (D) वर्षा + आन्ते
- 4 अधोलिखितेषु सप्तमीविभक्तियुक्तं शब्दं चिनुत।
(A) जलाशये (B) मनसा
(C) लतौ (D) वर्तते
- 5 कस्य नाशः भविष्यति ?
(A) प्रत्युत्पन्नमतेः (B) कूर्मस्य
(C) यद्भविष्यस्य (D) अनागतविधातायाः
- 6 'सनाथः' अस्य विलोमपदं चिनुत।
(A) विनाथः (B) अनाथः
(C) गतनाथः (D) परनाथः
- 7 भारद्वाजस्य आश्रमः कस्याः तीरे विद्यते ?
(A) यमुनातीरे (B) सरयूतीरे
(C) गोदावरीतीरे (D) पम्पातीरे
- 8 शबरी कीदृशी आसीत् ?
(A) धर्मचारिणी (B) प्रसन्नसलिला
(C) चित्रकानना (D) नानाद्विजगणाकीर्णा
- 9 'सम्राजं सुतम् आप्नुहि।' इति वाक्यं कः कथयति ?
(A) कण्वः (B) शकुन्तला
(C) शार्ङ्गरवः (D) गौतमी

- 10 'प्रातःकाले' अस्य अर्थं चिनुत।
(A) सायंकाले (B) अपराह्ते
(C) रात्रौ (D) प्रभाते
- 11 'आत्मरक्षणम्' इत्यस्य समासविग्रहं किम्?
(A) आत्म रक्षणम् (B) आत्मा रक्षणम्
(C) आत्मनः रक्षणम् (D) आत्मनिरक्षणम्
- 12 'कथय' अत्र कः लकारः?
(A) लट्लकारः (B) लङ्लकारः
(C) लृट्लकारः (D) लोट्लकारः
- 13 अधोलिखितेषु क्रियापदं चिनुत।
(A) द्राक्षीः (B) त्यज
(C) वञ्चयित्वा (D) अन्यस्य
- 14 'अयुतम्' अस्य अर्थं चिनुत।
(A) दशसहस्रम् (B) जानीमः
(C) भाषणैः (D) गच्छामः
- 15 स्पर्शः कुत्र विद्यते?
(A) गावः (B) फले-पुष्पे
(C) पादपाः (D) गृहे
- 16 सर्वप्राणिनां जीवनं कुत्र सुनिर्भरं भवति?
(A) भोजने (B) जलाशयेषु
(C) गृहेषु (D) वनेषु
- 17 गावः किं यच्छन्ति?
(A) नीरं (B) तृणं
(C) फलं (D) क्षीरं
- 18 'अरोगाः _____ पादपाः सन्ति।' अत्र उचितं शब्दं चित्वा रिक्तस्थानपूर्तिं कुरुत।
(A) कुत्सिताः (B) पुष्पिताः
(C) रोगिणः (D) लोकाः
- 19 'पिता+इव' अस्य उचितं सन्धिपदं चिनुत।
(A) पिताव (B) पितिव
(C) पितयिव (D) पितेव

20 सुकलत्रः कः आसीत् ?

- (A) आश्रमः
(C) सबर्मती

- (B) बुद्धः
(D) महात्मा-गांधी

21 उचित विकल्पान् मेलयत

4×1=4

‘क’ स्तम्भः

‘ख’ स्तम्भः

(i) वृक्षः	(क) समुत्पन्नेषु
(ii) कार्येषु	(ख) वानरः
(iii) हृदयम्	(ग) फलपूरितः
(iv) सरलहृदयः	(घ) मधुरम्

22 अधोलिखितेषु वाक्येषु सत्यम् (√) असत्यम् (×) वा इति चिह्नेन अंकित कुरुत।

4×1=4

- (i) प्राणानां संकटे तु साधुजनः स्ववृत्तिं त्यजति।
(ii) शान्तिप्रियः अपि शक्रः प्रजारक्षणाय युद्धाय तत्परोऽभवत्।
(iii) तस्य प्रासादे राजलक्ष्मीः शशिनः प्रभेव अधिकं न अराजत।
(iv) एकदा बोधिसत्त्वः देवानामपि शक्रः अभवत्।

23 उदाहरणम् अनुसृत्य अधोलिखितानां शब्दानां विभक्तिवचनसहितं रूपं लिखत।

4×1=4

शब्दः	विभक्तिः	वचनम्	रूपम्
उदा. मित्र	प्रथमा	बहुवचनम्	मित्राणि
(i) दैत्य	तृतीया	बहुवचनम्	_____
(ii) रथ	षष्ठी	एकवचनम्	_____
(iii) अस्मद्	षष्ठी	बहुवचनम्	_____
(iv) शत्रु	सप्तमी	द्विवचनम्	_____

24 उचितेन धातुरूपेण वाक्यपूर्तिं कुरुत (किमपि चतुष्टयम्)

4×1=4

- (i) अयं वीरः पूजितः _____ । (भू - लट्लकारे)
(ii) _____ तत्र अस्ति लवः। (दृश् - लोट्लकारे)
(iii) मित्रस्य मरणं न _____ । (चिन्त् - लट्लकारे)
(iv) मकरस्य नाम करालमुखः _____ । (अस् - लङ्लकारे)
(v) प्राणादयः पितरं समीपम् एत्य _____ । (प्रच्छ - लङ्लकारे)

25 अधोलिखितानां सन्धिं सन्धिच्छेदं वा अपेक्षानुसारं कुरुत, सन्धेः नाम अपि लिखत।
(किमपि चतुष्टयम्)

4×1=4

	नाम
(i) कालदेश + उपपन्नानि = _____	_____
(ii) _____ + _____ = यद्यपि	_____
(iii) निजवपुषा + _____ = निजवपुषैव	_____
(iv) मम + अप्यभीष्टम् = _____	_____
(v) द्वौ + एतौ = _____	_____

26 अधोरेखांकितपदं अनुसृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत।

5×1=5

- (i) त्रिपथगा नदी गङ्गा उच्यते।
- (ii) शकुन्तला कण्वं प्रणमति।
- (iii) भार्या गृहे मित्रम्।
- (iv) मया बहुशः परीक्षितः असि।
- (v) सर्वभूतहितः साधुः कथ्यते।

27 अधोलिखितेषु प्रकृति-प्रत्ययविभागं योगं वा कुरुत।

5×1=5

- (i) निर् + ईक्ष + ल्यप् = _____
- (ii) गम् + क्त्वा = _____
- (iii) _____ + _____ = कर्तुम्
- (iv) परि + _____ + _____ = परिभ्रम्य
- (v) त्यज् + तुमुन् = _____

भाग – [B] अधोलिखितानां पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत –

2×5=10

28 तपः किं भवति? कः सुदुर्जयः शत्रुः?

29 शक्रस्य कीर्तिः कुत्र व्याप्ताः अभवत्?
परस्परं युद्धे जाते कः एव विजयी अभवत्?

30 दौवारिकः प्राणान् अगणयन् कां निर्वहति? कः तुरीयाश्रमसेवी आसीत्?

31 मकरस्य पृष्ठे आरुढं वानरं मकरः किं कथयति? मकरः मधुराणि जम्बुफलानि गृहं नीत्वा कस्मै यच्छति?

32 नरः अल्पम् अपि कार्यं कथं कुर्यात्? कः स्वामिभक्तो भवति?

अथवा

कुशलः नरः कः?

भाग – [C] अधोलिखितानां पञ्चानां प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत –

4×5=20

33 पञ्चवाक्येषु सत्याग्रहाश्रमस्य वर्णनं कुरुत।

अथवा

महात्मा – गान्धिनः चरित्रवर्णनं वाक्यपञ्चेषु कुरुत।

34 स्वपाठ्यपुस्तकात् स्मृतं किञ्चित् श्लोकं द्वयं लिखत।

35 'अरक्षितं तिष्ठति दैवरक्षितां...' इति श्लोकस्य भावार्थं लिखित्वा श्लोकम् अपि पूरयत।

36 'प्राणस्य श्रेष्ठत्वम्' इति कथायाः सारं वाक्याष्टकेन लिखत।

37 'अयोध्यां प्रत्यागमन्' इति पाठस्य मूलग्रन्थं अथवा ग्रन्थकृतः समासेन वर्णयत।

भाग – [D]

38 अधोलिखितं गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत –

5

अस्माकं विद्यालयः राजकीयः विद्यालयः अस्ति। अत्र पठनस्य तु श्रेष्ठा व्यवस्था अस्ति एव युगपदेव क्रीडानामपि सुलभा व्यवस्था अस्ति। अतएव अस्माकं विद्यालयस्य सर्वासां कक्षाणां परिणामः शतप्रतिशतं भवति। क्रीडानां प्रतियोगितासु अपि अस्माकं विद्यालयस्य छात्राः बहून् पुरस्कारान् अलभन्त। अस्माकं विद्यालयस्य वार्षिकोत्सवः परह्यः सम्पन्नो जातः। तदा अस्माकं राज्यस्य राज्यपालः मुख्यातिथिः आसीत्। यदैव मुख्यातिथिः द्वारं सम्प्राप्तः छात्राः वाद्ययन्त्राणां ध्वनिना तस्य स्वागतमाचरन्। ततः सः मञ्चस्य सम्मुखे आसनं भूषितवान्।

प्रश्नाः

- (i) परह्यः विद्यालये कः सम्पन्नो जातः?
- (ii) अस्माकं विद्यालयः कीदृशः?
- (iii) अत्र पठनस्य कीदृशी व्यवस्था अस्ति?
- (iv) वार्षिकोत्सवे मुख्यातिथिः कः आसीत्?
- (v) मुख्यातिथौ आगते छात्राः किम् अकुर्वन्?

39 अधोलिखितम् एकं विषयम् अधिकृत्य मञ्जूषायाः सहायतया दशवाक्येषु अनुच्छेदं लिखत।

5

मम प्रियः कविः

मञ्जूषा

कालिदासः, संस्कृतस्य, अद्वितीयः, कवीनां, उपमा अलंकारस्य, अभिज्ञानशाकुन्तलम्, प्रकृतिवर्णनम्, प्रियः कविः, अद्वितीयः, प्रसिद्धः महाकविः।

अथवा

वर्षाऋतुः

मञ्जूषा

मेघाः, जलं, सर्वत्र, जना, कृषकाः ध्वनिः, रात्रौ, शीतलः वायुः, हरीतिमा, दामिनी, भीता, प्रसन्नाः, वृक्षाः, मार्गाः।

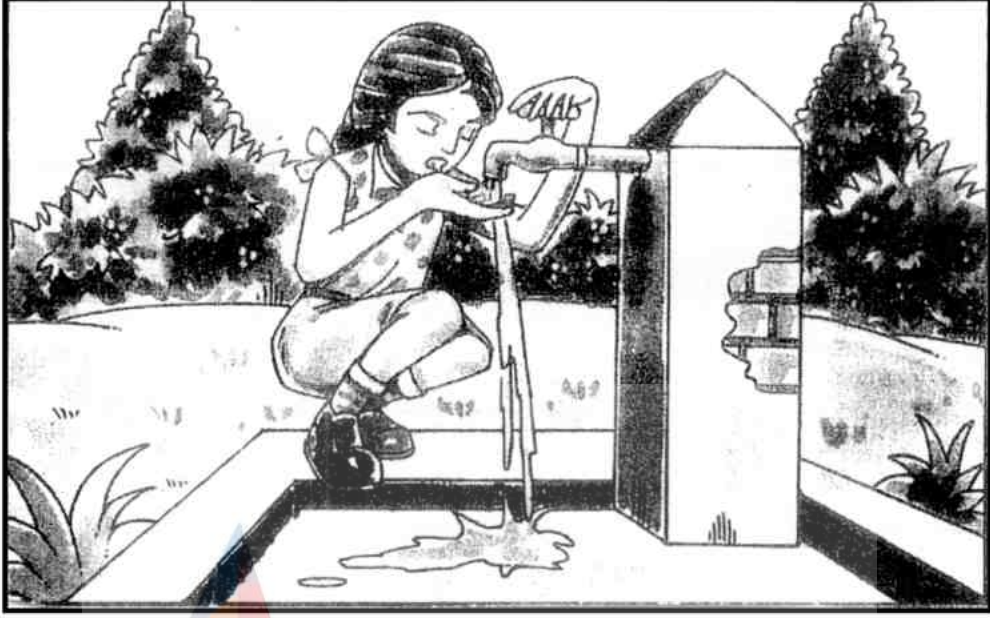
40 शुल्कक्षमापनार्थं प्रधानाचार्यं प्रति पत्रं लिखत।

5

अथवा

भवान् मुकेशः उदयपुरे वसति। उदयपुरस्य सौन्दर्यं द्रष्टुं स्वमित्रं चन्दनं आमन्त्रितं कुर्वन् पत्रं लिखत।

मञ्जूषा

उद्याने, हरितानि, तृणानि, नलयन्त्रम्, बालिका पतति, जलं पिबति, एकेन हस्तेन, एकेन, गृह्णाति, बालिकायाः, केशाः, सर्वत्र, अस्तव्यस्ताः सन्ति हरीतिमा, श्रान्ता।

अथवा

मञ्जूषातः शब्दान् चित्वा पञ्च वाक्यानि लिखत।

मञ्जूषा

बालिका, जलं, पिपासिता, उद्याने, नलयन्त्रम्।

